

Skyddsprincipen: ett hinder för arbetsmarkadsmekanismernas modernisering ?

Harry Salonaho
Ekonomiska Samfundets höstmöte
22.09.2016

Skyddsprincipen förankrad i Finlands grundlag

- **Grundlagens 2 kap 18 § (Näringsfrihet och rätt till arbete):**
- Var och en har i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna skall sörja för skyddet av arbetskraften.
- Det allmänna skall främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag.
- Ingen får avskedas från sitt arbete utan laglig grund.

Är arbetstagaren alltid den svagare parten?

- Lagstiftningen utgår ifrån att arbetstagaren alltid är den svagare parten, som således bör skyddas
- EU ser frågan som något mer mångfacetterad
- Arbetsgivarnas åsikt avviker starkt från lagstiftarens syn
- Arbetsdomstolens syn kan debatteras
- Konflikten mellan arbete och kapital har ändrat form
- Skyddsbestämmelserna är ofta tvingande lagstiftning, förmånlighetsprincipen kan användas

Arbetsmarknadsparternas inställning till skyddsprincipen

- Då parterna intervjuades, medgav flera arbetstagare och specialister att också skyddet av arbetsplatser bör beaktas
- Såväl arbetstagarna som specialisterna stödde försiktigt påståendet att arbetsgivaren i vissa fall kunde vara den svagare parten
- Arbetsgivarna var mycket missnöjda med skyddsprincipen och ansåg att den drivits för långt
- Däremot var specialisterna och arbetstagarna relativt nöjda

Arbetstagarna behöver inte skyddas då de vidtar en olaglig strejk

- Det maximala pliktbeloppet år 2014 var 29 500 euro
- Då plikten infördes år 1946 var beloppet i dagens penningvärde ca 80 000 euro
- På 2000-talet var medianen för plikt dömd per part för brott mot arbetsfreden 2 750 euro (165 fall)
- Det maximala pliktbeloppet har dömts tre gånger (för samma fall, totalt 6 domar)
- I 8 % av fallen har den dömda plikten varit under 1000 euro

Skyddsprincipen behövs, förtroendet parterna emellan bör ökas

- Enligt de intervjuade arbetstagarna och specialisterna är förtroendet mellan parterna lågt
- Parterna måste acceptera varandras existensberättigande
- Arbetsgivarna får inte arbetstagarorganisationerna på knä, arbetstagarna måste inse att förändringar är oundvikliga för att upprätthålla välfärdssamhället
- Statsmakten bör ta en aktivare roll i treparts-förhandlingarna